EKOSYSTEMBASERAD HAVSFÖRVALTNING

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

Havs
och Vatten
myndigheten

Länsstyrelsen
Stockholm

Stockholms
universitet

EKOSYSTEMANSATSEN

- Ekosystemansatsen är en övergripande strategi som syftar till att förstå och hantera alla delar av ett ekosystem, inklusive dess biologiska, sociala och ekonomiska komponenter.

EBHF:s mål = Sveriges miljömål

“*Ett hav i balans och en levande kust och skärgård*”

VARFÖR BEHÖVS EBHF?

Vi når inte målet! Havsmiljön är under stark press och kräver samordnade, långsiktiga insatser. **Den regionala anpassningen är central.**

SUBSTANS = ÅTGÄRDER

UTMANINGE

Havsmiljön är komplex och påverkas av många aktörer, nivåer och perspektiv.

Ansvar är delat mellan flera aktörer. Det kan göra helheten svår att överblicka.

BEHOVET

Samordning, dialog och delad kunskap behövs för bättre prioriteringar och åtgärder.

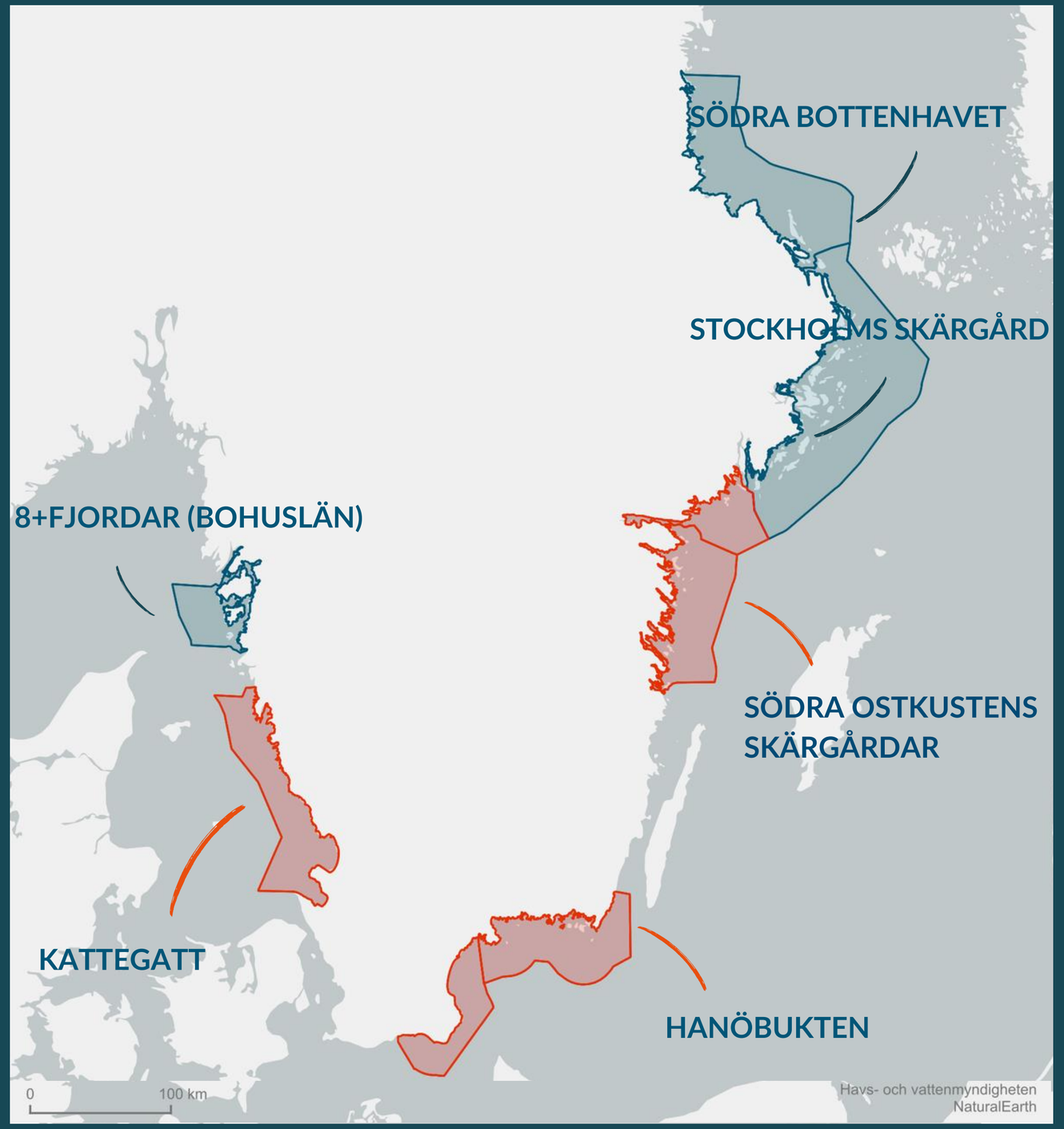

EBHF I SVERIGE

8+fjordar i Bohuslän är modell för övriga områden. Arbetet startades upp 2008.

Södra Bottenhavet, **Stockholms skärgård** har byggt upp sina EBHF-nätverk **sedan 2021**.

2026 startar nya nätverk upp i Kattegatt, Hanöbukten och Södra ostkustens skärgårdar.

OMRÅDEN

Södra Bottenhavet

Stockholms skärgård

8+fjordar

Södra ostkustens skärgårdar

Hanöbukten

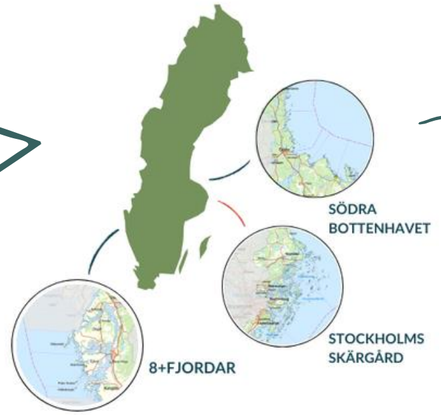
Kattegatt

DETTA HAR HÄNT

2019
Idé

2020-21
Piloter startas

2021-
Arbetssättet utvecklas

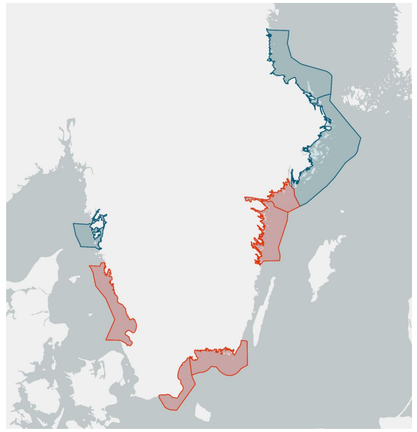

2025
Handbok publiceras

2026
Regeringsuppdrag:
Intressentdrivet
åtgärdsprogram

Utvidgning och nya områden

METOD

Befintlig förvaltning

- INTERNATIONELLT/ EU
- NATIONELLT
- REGIONALT
- LOKALT

Arbetsgrupper

KUNSKAPSDELNING

FRUKOSTSEMINARIUM

20/10

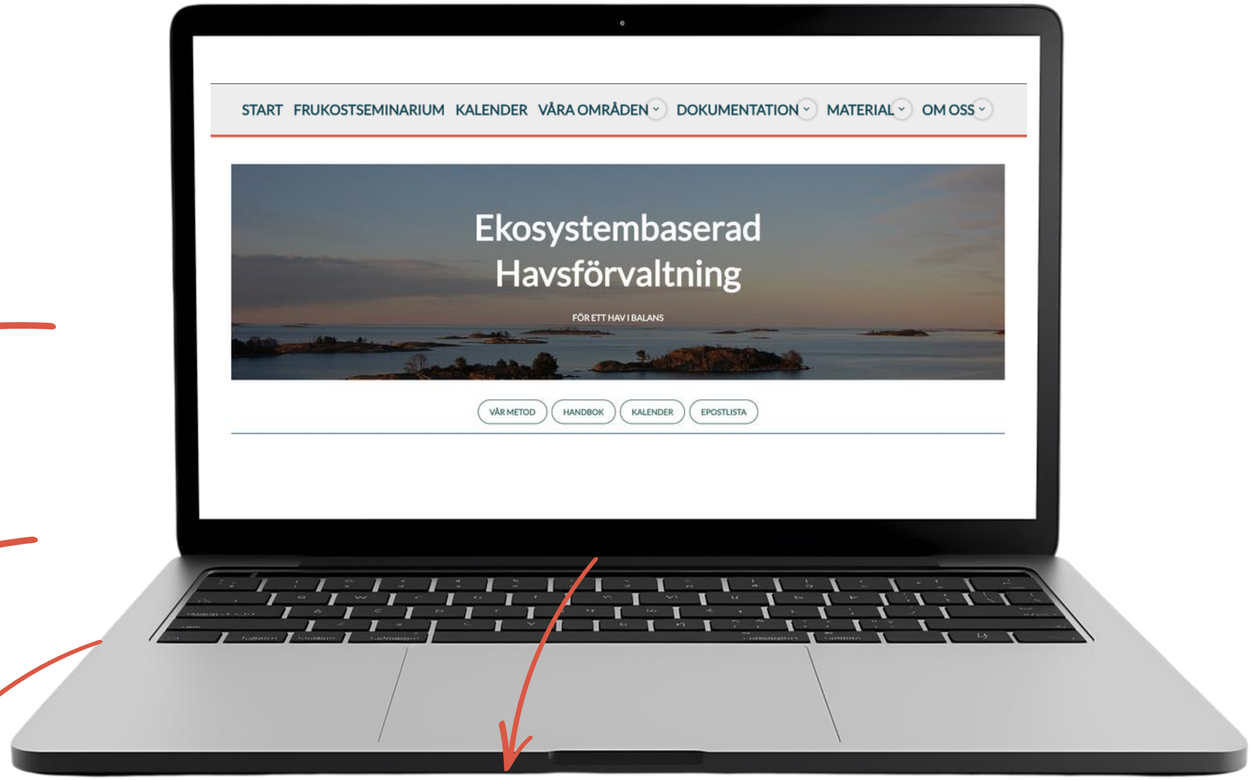
Svartmunnad smörbult – från risk till resurs

27/10

Ökad beredskap för ett tryggare skärgårdsliv

RAPPORTER

Stockholms skärgård

Miljöinformation i sjökort – känsliga undervattensmiljöer i Stockholms skärgård

Författare: Joakim Hansen, Sofia Wikström & Ellen Bruno, Stockholms universitets Östersjöcentrum

Ladda ner

Södra Bottenhavet

Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i Södra Bottenhavet

Författare: Robin Bankel och Cecilia Solér, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet samt Carolyn Faithful vid institutionen för akvatiska resurser

Ladda ner

EBHF

Ekosystemtjänstanalyser som stöd för en regional ekosystembaserad havsförvaltning

Författare: Sofia A. Wikström, Lena Bergström och Peter Thor mfl.

Ladda ner

NYHETER

Medborgarforskningens möjligheter

Hur kan medborgarforskning bidra till ökad kunskap, delaktighet och konkreta åtgärder i Stockholms skärgård? På Aktörsforum den 2 september samlades EBHF-nätverket för att utforska möjligheterna och diskutera hur vi kan gå från insamlad kunskap till faktisk nytta och handling. Se alla presentationer och ta del av diskussionen nedan.

LÄS MER HÄR

Stort engagemang på Hanöbuktens första Aktörsforum

Utmaningarna för havsmiljön i Hanöbukten är många, men så även lösningarna. När omkring 60 personer samlades i Kristianstad för att starta upp nätverket för Ekosystembaserad Havsförvaltning (EBHF) stod en sak klart: det finns gott om engagemang och en stark vilja att göra mer.

LÄS MER HÄR

DOKUMENTATION

Interna dokument

Här hittar ni som är deltagare i nätverket dokumentation från Aktörsforum och andra möten.

För att få tillgång till fullständig dokumentation och arbetsgruppernas samverkansyta krävs ett lösenord. Behöver du logga in? Kontakta info@ebhf.se eller din verksamhetsledare.

Häng med på vad som händer via vår facebookgrupp. Du kan också anmäla dig till våra utskick.

SÖDRA BOTTENHAVET
STOCKHOLMS SKÄRGÅRD
SÖDRA OSTKUSTEN
KATTEGATT
8+FJORDAR
HANÖBUKTEN
TVÄRFORUM SÄL OCH SKARV
STORFORUM
ARBETSGRUPPER

RESULTAT

Arbetsgrupper

RESULTAT

Bättre prioriteringar

Konkreta åtgärder

Ökad träffsäkerhet

Börja med behoven - sen kroka i förvaltningen

Regionala åtgärdsförslag

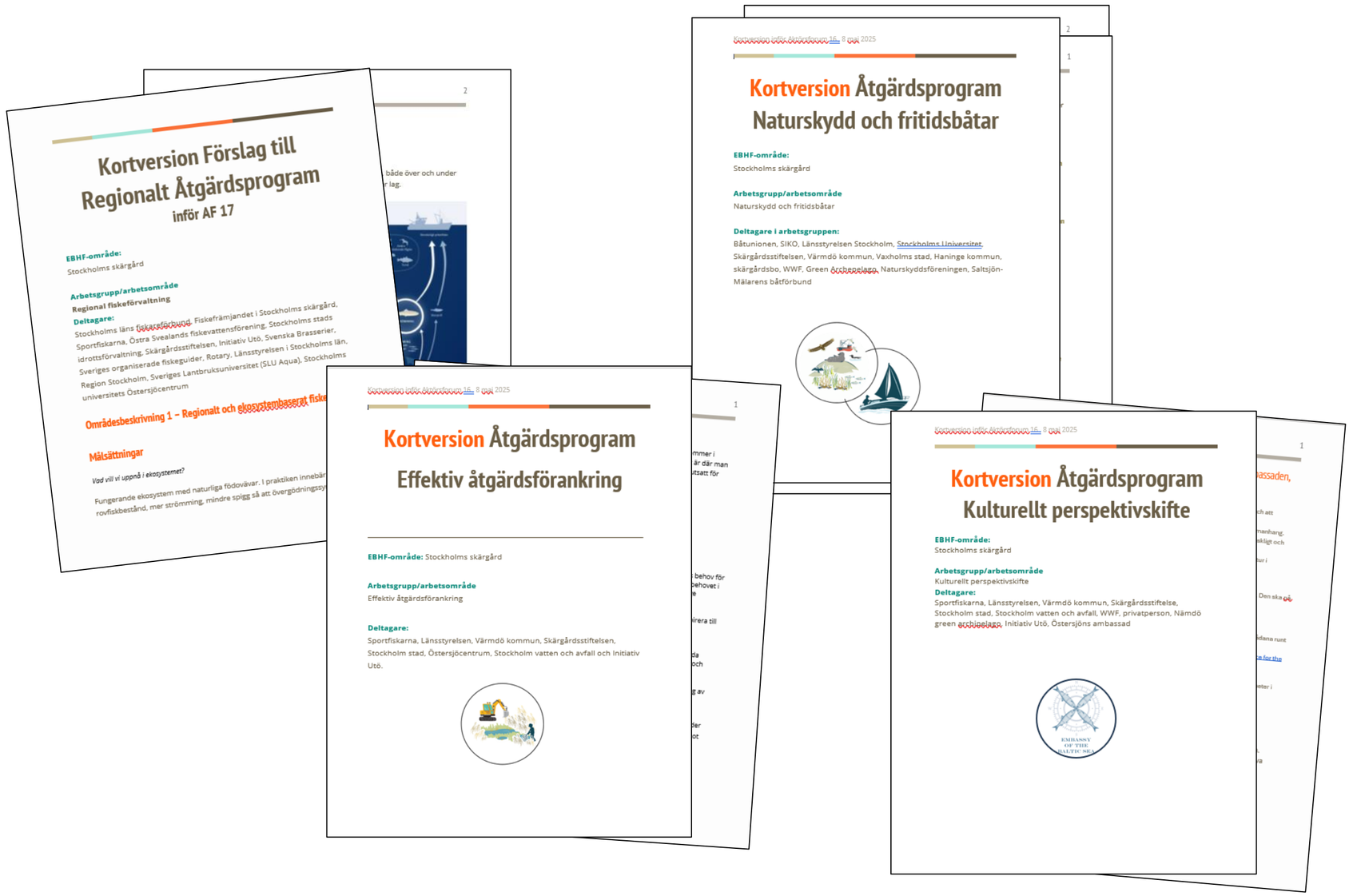
ÅTGÄRDSPROGRAM

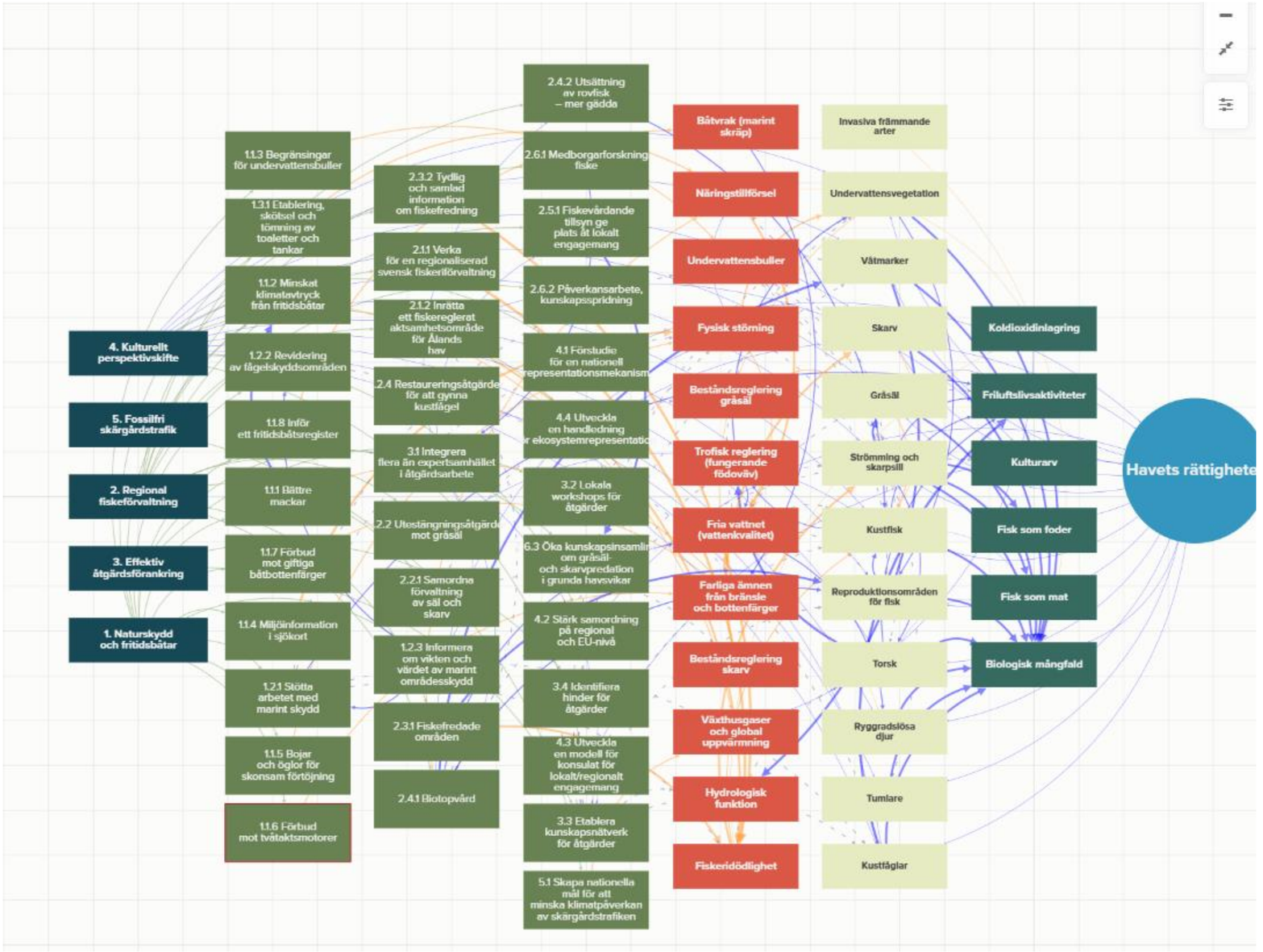
- EBHF Sockholms skärgårds arbetsgrupper har tillsammans tagit fram 34 konkreta åtgärdsförslag.

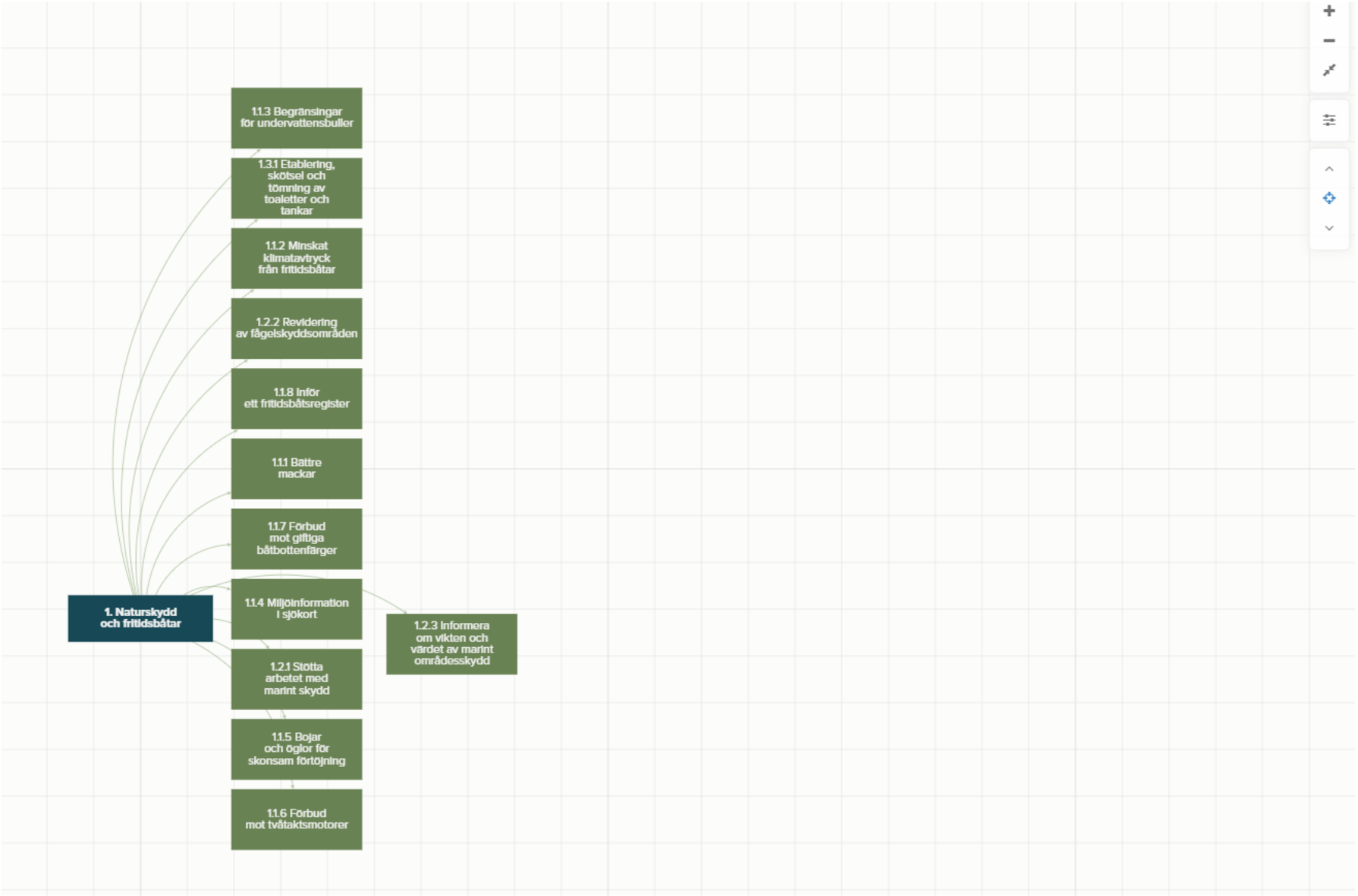

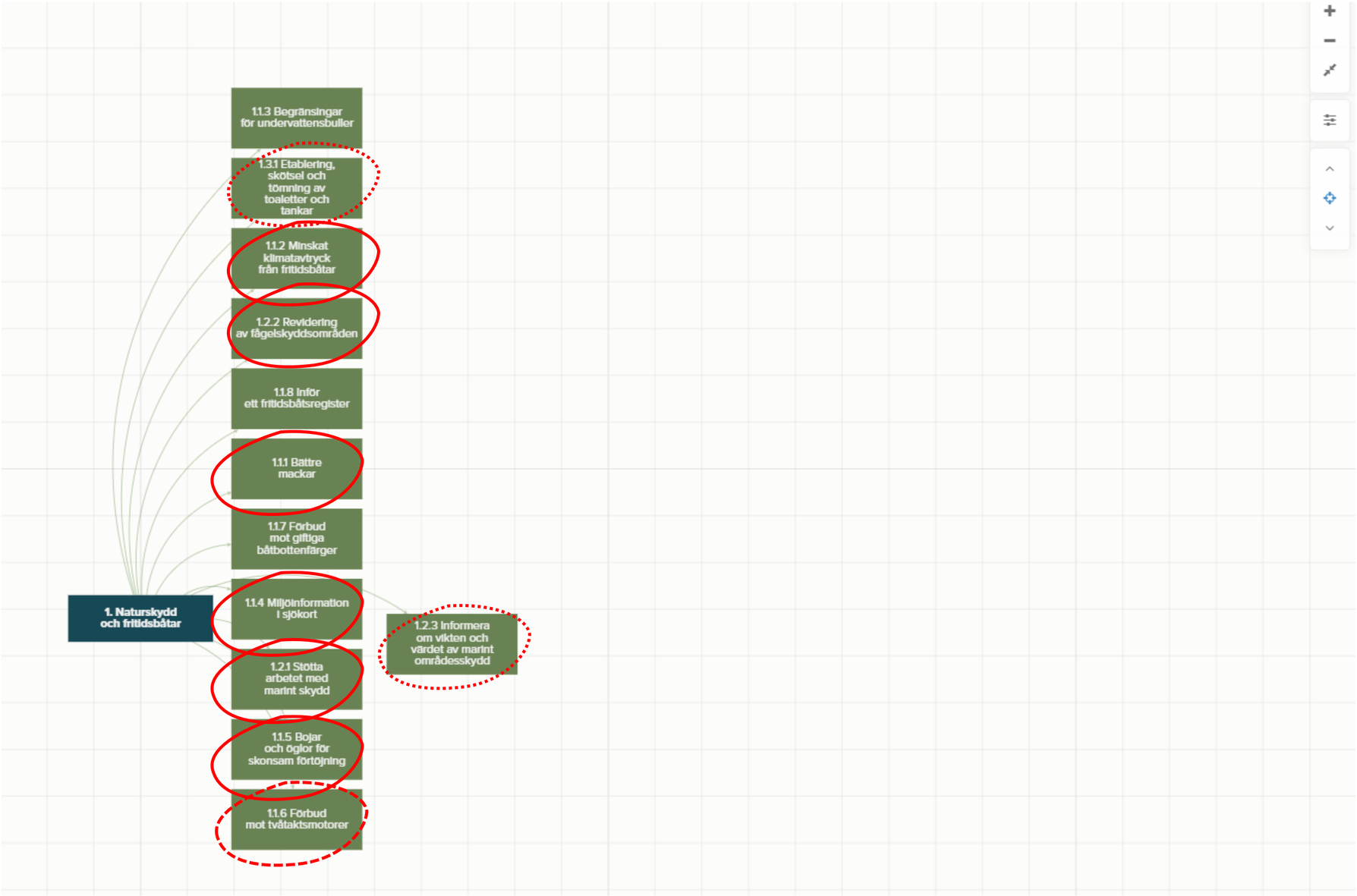

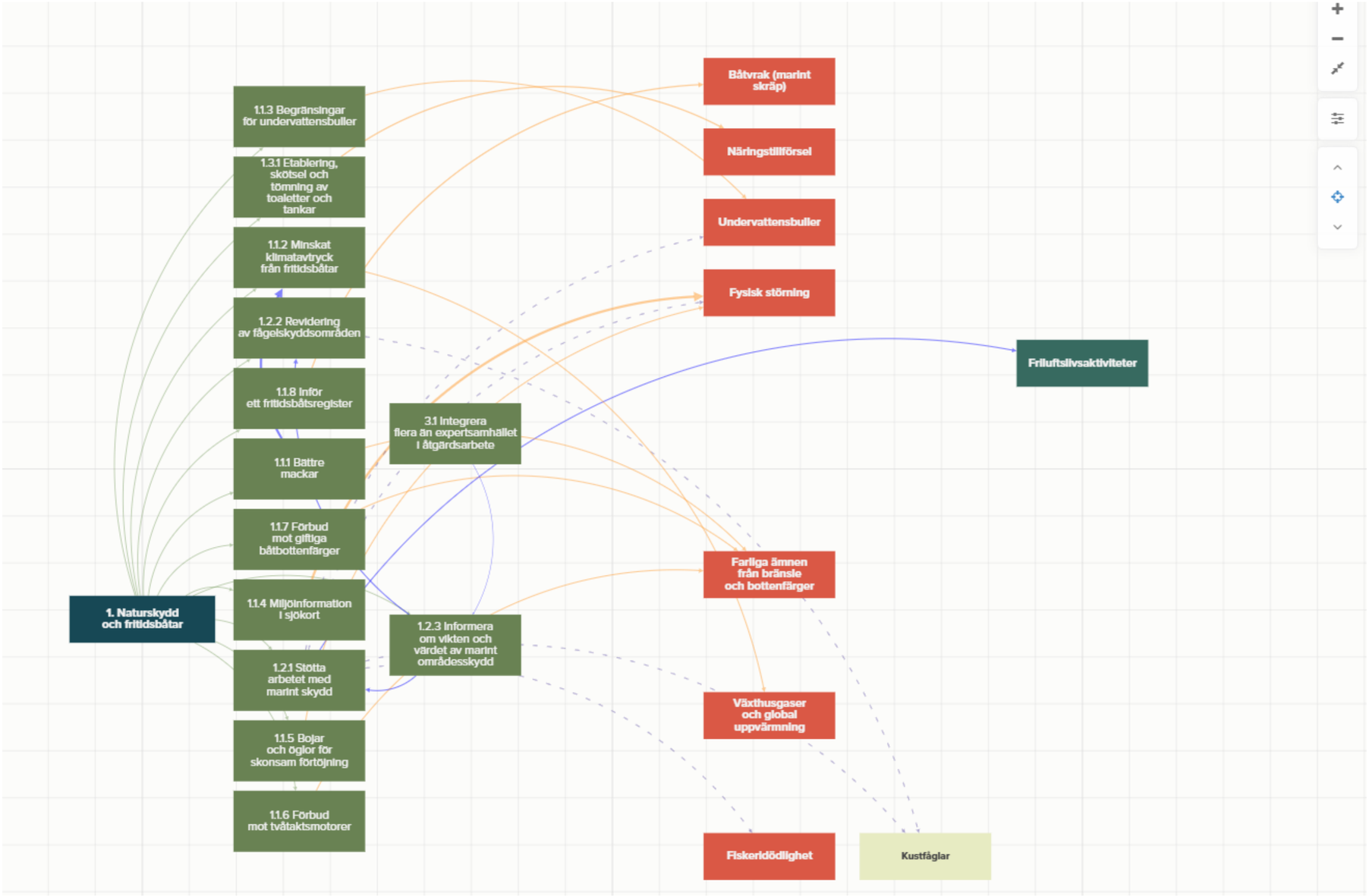
ÅTGÄRDSPROGRAM

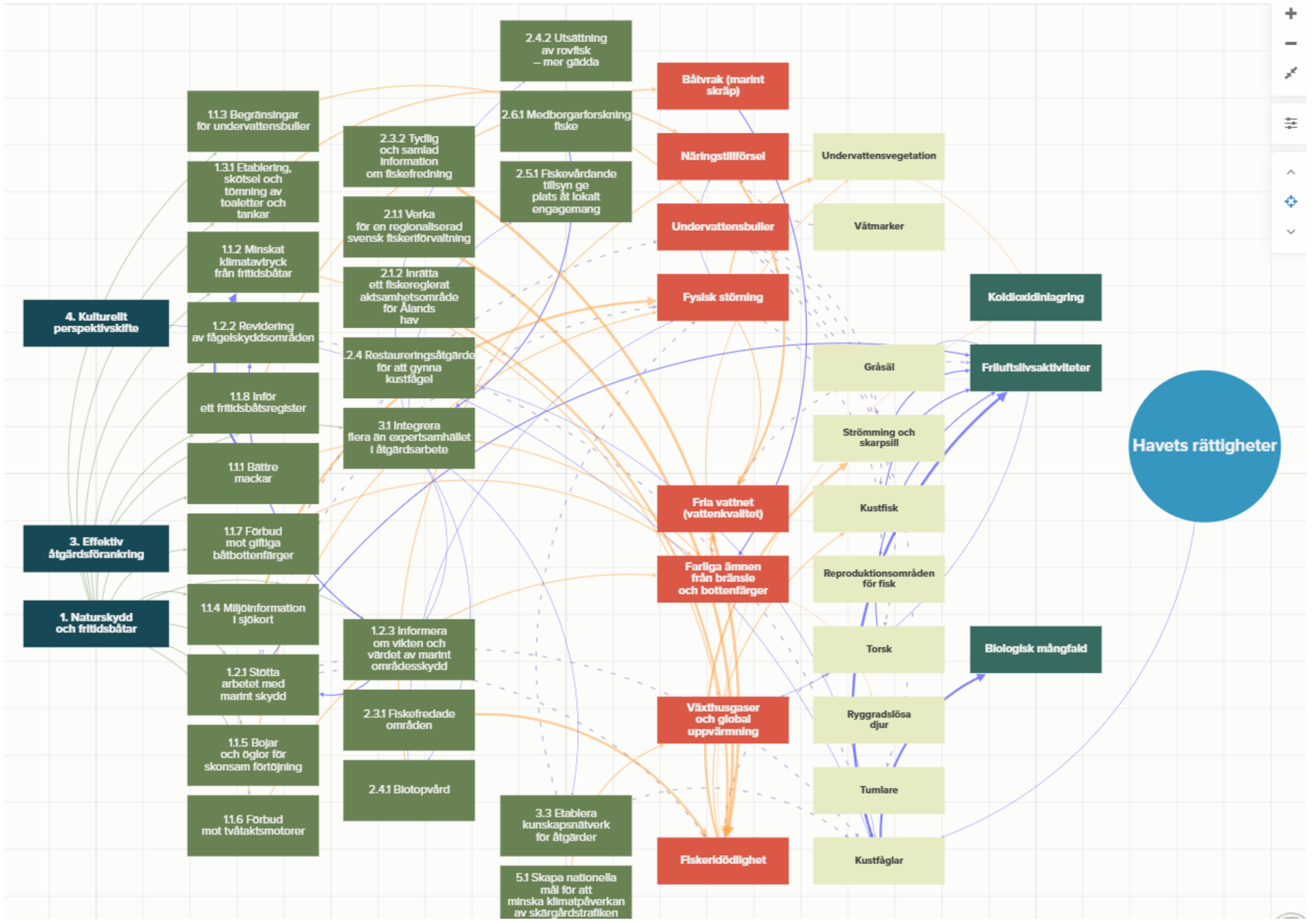

4. Kulturellt perspektivskifte
5. Fossilfri skärgårdstrafik
2. Regional fiskeförvaltning
3. Effektiv åtgärdsförankring
1. Naturskydd och fritidsbåtar
1.1.3 Begränsingar för undervattensbuller
1.3.1 Etablering, skötsel och tömning av toaletter och tankar
1.1.2 Minskat klimatavtryck från fritidsbåtar
1.2.2 Revidering av fågelskyddsområden
1.1.8 Inför ett fritidsbåtsregister
1.1.1 Bättre mackar
1.1.7 Förbud mot giftiga båtbottenfärger
1.1.4 Miljöinformation i sjökort
1.2.1 Stötta arbetet med marint skydd
1.1.5 Bojar och öglor för skonsam förtöjning
1.1.6 Förbud mot tvåtaktsmotorer
2.3.2 Tydlig och samlad information om fiskefredning
2.1.1 Verka för en regionaliserad svensk fiskeriförvaltning
2.1.2 Inrätta ett fiskereglerat aktsamhetsområde för Ålands hav
2.4 Restaureringsåtgärder för att gynna kustfågel
3.1 Integrera flera än expertsamhället i åtgärdsarbete
2.2 Utestängningsåtgärder mot gråsäl
2.2.1 Samordna förvaltning av säl och skarv
1.2.3 Informera om vikten och värdet av marint områdesskydd
2.3.1 Fiskefredade områden
2.4.1 Biotopvård
2.4.2 Utsättning av rovfisk – mer gädda
2.6.1 Medborgarforskning fiske
2.5.1 Fiskevårdande tillsyn ge plats åt lokalt engagemang
2.6.2 Påverkansarbete, kunskapsspridning
4.1 Förstudie för en nationell representationsmekanism
4.4 Utveckla en handledning r ekosystemrepresentatio
3.2 Lokala workshops för åtgärder
6.3 Öka kunskapsinsamlin om gråsäl- och skarvpredation i grunda havsvikar
4.2 Stärk samordning på regional och EU-nivå
3.4 Identifiera hinder för åtgärder
4.3 Utveckla en modell för konsulat för lokalt/regionalt engagemang
3.3 Etablera kunskapsnätverk för åtgärder
5.1 Skapa nationella mål för att minska klimatpåverkan av skärgårdstrafiken
Båtvrak (marint skräp)
Näringstillförsel
Undervattensbuller
Fysisk störning
Beståndsreglering gråsäl
Trofisk reglering (fungerande födoväv)
Fria vattnet (vattenkvalitet)
Farliga ämnen från bränsle och bottenfärger
Beståndsreglering skarv
Växthusgaser och global uppvärmning
Hydrologisk funktion
Fiskeridödlighet
Invasiva främmande arter
Undervattensvegetation
Våtmarker
Skarv
Gråsäl
Strömming och skarpsill
Kustfisk
Reproduktionsområden för fisk
Torsk
Ryggradslösa djur
Tumlare
Kustfåglar
Koldioxidinlagring
Friluftslivsaktiviteter
Kulturarv
Fisk som foder
Fisk som mat
Biologisk mångfald
Havets rättighete

1. Naturskydd och fritidsbåtar
1.1.3 Begränsingar för undervattensbuller
1.3.1 Etablering, skötsel och tömning av toaletter och tankar
1.1.2 Minskat klimatavtryck från fritidsbåtar
1.2.2 Revidering av fågelskyddsområden
1.1.8 Inför ett fritidsbåtsregister
1.1.1 Bättre mackar
1.1.7 Förbud mot giftiga båtbottenfärger
1.1.4 Miljöinformation i sjökort
1.2.3 Informera om vikten och värdet av marint områdesskydd
1.2.1 Stötta arbetet med marint skydd
1.1.5 Bojar och öglor för skonsam förtöjning
1.1.6 Förbud mot tvåtaktsmotorer

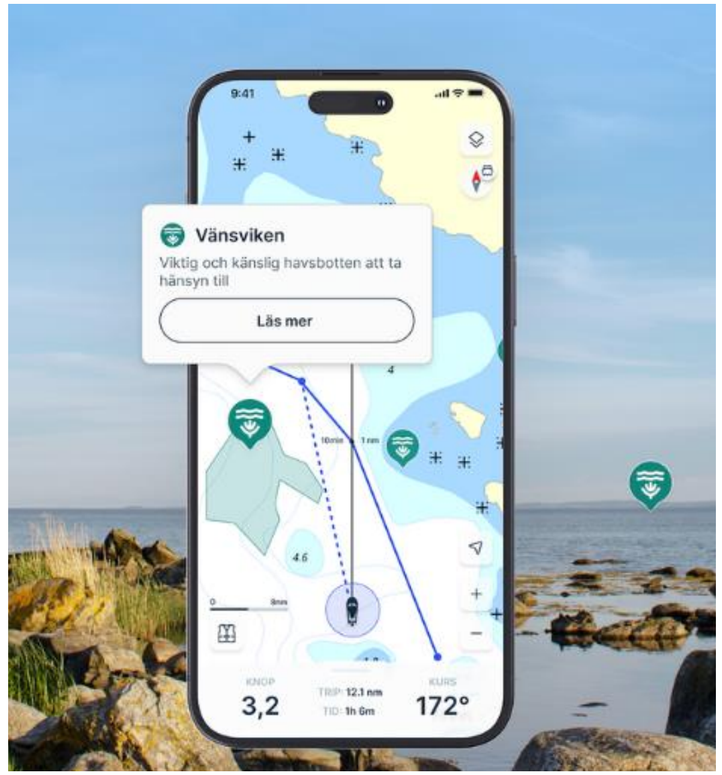

1.1.3 Begränsingar för undervattensbuller
1.3.1 Etablering, skötsel och tömning av toaletter och tankar
1.1.2 Minskat klimatavtryck från fritidsbåtar
1.2.2 Revidering av fågelskyddsområden
1.1.8 Inför ett fritidsbåtsregister
1.1.1 Bättre mackar
1.1.7 Förbud mot giftiga båtbottenfärger
1. Naturskydd och fritidsbåtar
1.1.4 Miljöinformation i sjökort
1.2.3 Informera om vikten och värdet av marint områdesskydd
1.2.1 Stötta arbetet med marint skydd
1.1.5 Bojar och öglor för skonsam förtöjning
1.1.6 Förbud mot tvåtaktsmotorer

1. Naturskydd och fritidsbåtar
1.1.3 Begränsingar för undervattensbuller
1.3.1 Etablering, skötsel och tömning av toaletter och tankar
1.1.2 Minskat klimatavtryck från fritidsbåtar
1.2.2 Revidering av fågelskyddsområden
1.1.8 Inför ett fritidsbåtsregister
1.1.1 Bättre mackar
1.1.7 Förbud mot giftiga båtbottenfärger
1.1.4 Miljöinformation i sjökort
1.2.1 Stötta arbetet med marint skydd
1.1.5 Bojar och öglor för skonsam förtöjning
1.1.6 Förbud mot tvåtaktsmotorer
3.1 Integrera flera än expertsamhället i åtgärdsarbete
1.2.3 Informera om vikten och värdet av marint områdesskydd
Båtvrak (marint skräp)
Näringstillförsel
Undervattensbuller
Fysisk störning
Farliga ämnen från bränsle och bottenfärger
Växthusgaser och global uppvärmning
Fiskeridödlighet
Friluftslivsaktiviteter
Kustfåglar

4. Kulturellt perspektivskifte
3. Effektiv åtgärdsförankring
1. Naturskydd och fritidsbåtar
1.1.3 Begränsningar för undervattensbuller
1.3.1 Etablering, skötsel och tömning av toaletter och tankar
1.1.2 Minskat klimatavtryck från fritidsbåtar
1.2.2 Revidering av fågelskyddsområden
1.1.8 Inför ett fritidsbåtsregister
1.1.1 Bättre mackar
1.1.7 Förbud mot giftiga båtbottenfärger
1.1.4 Miljöinformation i sjökort
1.2.1 Stötta arbetet med marint skydd
1.1.5 Bojar och öglor för skonsam förtöjning
1.1.6 Förbud mot tvåtaktsmotorer
2.3.2 Tydlig och samlad information om fiskefredning
2.1.1 Verka för en regionaliserad svensk fiskeriförvaltning
2.1.2 Inrätta ett fiskereglerat aktsamhetsområde för Ålands hav
2.4 Restaureringsåtgärder för att gynna kustfågel
3.1 Integrera fler än expertsamhället i åtgärdsarbete
1.2.3 Informera om vikten och värdet av marint områdesskydd
2.3.1 Fiskefredade områden
2.4.1 Biotopvård
2.4.2 Utsättning av rovfisk – mer gädda
2.6.1 Medborgarforskning fiske
2.5.1 Fiskevårdande tillsyn ge plats åt lokalt engagemang
3.3 Etablera kunskapsnätverk för åtgärder
5.1 Skapa nationella mål för att minska klimatpåverkan av skärgårdstrafiken
Båtvrak (marint skräp)
Näringstillförsel
Undervattensbuller
Fysisk störning
Fria vattnet (vattenkvalitet)
Farliga ämnen från bränsle och bottenfärger
Växthusgaser och global uppvärmning
Fiskeridödlighet
Undervattensvegetation
Våtmarker
Gråsäl
Strömming och skarpsill
Kustfisk
Reproduktionsområden för fisk
Torsk
Ryggradslösa djur
Tumlare
Kustfåglar
Koldioxidinlagring
Friluftslivsaktiviteter
Biologisk mångfald
Havets rättigheter

EXEMPEL Miljöinformation i sjökort

- **Högt besökstryck i Stockholms skärgård sliter på naturen**.
- Arbetsgruppen Naturskydd och Fritidsbåtar arbetar för en mer hållbar besöksnäring.
- Fokus: att ge båtägare och besökare **rätt information för att minska skador på känsliga miljöer.**
- **Skippo** samarbetar med gruppen för att skapa nya kartlager i digitala sjökort.
- Två områden skyddas särskilt:
  - **Ålgräsängar**
  - **Grunda vikar** med värdefull undervattensvegetation och hotade arter

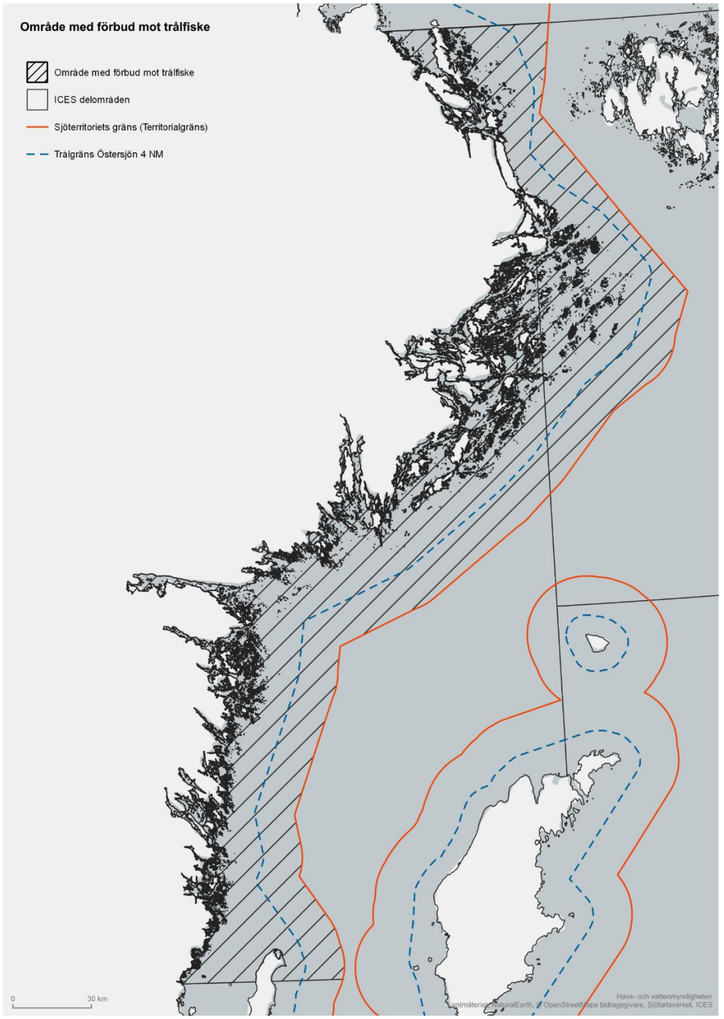
EXEMPEL Strömming och trålgräns

- Intensivt industrifiske utanför Svealandskusten

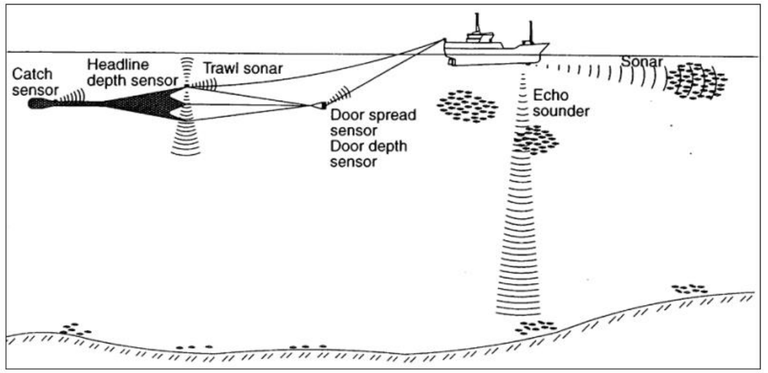
- **Strömmingen engagerar,** nyckelart förbåde ekosystemet och viktig kulturellt

- Brist på vetenskapligt underlag
- **Hydroakustiska undersökningar visar på industrifiskets påverkan**

- Underlag till **utflyttning av trålgräns** från 4 till 12 nautiska mil

Figur 3.Exempel på användning av hydroakustisk teknik för såväl fiske som forskning (figur från Misund 1997).

EXEMPEL Åtgärdssekretariatet

- Arbetsgruppen Effektiv åtgärdsförankring i Stockholms skärgård utvecklar strategier och arbetssätt för att underlätta att rätt åtgärd genomförs på rätt plats.
- Nu prövar Länsstyrelsen ett nytt koncept: **Åtgärdssekretariatet** som ska överbrygga gapet mellan kunskap och konkret naturvård.
- Ska göra det enklare för lokala aktörer att hitta rätt stöd, finansiering och kompetens genom **en väg in.**
- Dessutom ska goda erfarenheter ska samlas och spridas så att fler kan genomföra åtgärder.

GEMENSAMT Tvärforum säl och skarv

- **Säl och skarv påverkar fiskbestånd – en fråga med många målkonflikter.**
- Engagerar fiskare, jägare, fågelskådare, miljöorganisationer och myndigheter.
- Tvärforum skapades för **dialog och kunskapsutbyte**.
- **Experter och myndigheter har delat fakta, forskning och förvaltning**.
- 11 gemensamma träffar sedan 2023 med 30-70 deltagare.
- Deltagarna har identifierat hinder, målkonflikter och möjliga lösningar.

GEMENSAMT Samverkan med Åland och Finland

- Forskare, politiker och organisationer från Sverige, Finland och Åland möts
- Fokus på **fiskeriförvaltning**, **områdesskydd** och **åtgärder för havsmiljön.**
- **Många gemensamma utmaningar**: övergödning, överfiske och förlust av biologisk mångfald.
- Behov av **ökat gränsöverskridande samarbete och kunskapsutbyte**.
- Modellering och av ekosystemet, påverkansfaktorer och ekostystemtjänster för gemensam lägesbild.

VÄGEN FRAMÅT

Intressentdrivet åtgärdsarbete (EBHF) → Länsstyrelsen → Nationella myndigheter

FRAMGÅNGSFAKTORER

- INSIKTEN OM DET GEMENSAMMA ANSVARET
- INBJUDANDE. Alla som känner engagemang för havsmiljöfrågor får delta.
- STRUKTUR: Tydliga ramar, gemensamma forum och transparens skapar tryggare kommunikation.
- KONTINUITET: Återkommande dialog och samverkan bygger förtroende över tid.
- KUNSKAP: Experter och forskare samverkar med förvaltning och lokala aktörer.
- DIALOG: Eftersträvar inte konsensus men identifierar komplexitet och målkonflikter.

Tack!

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

Havs
och Vatten
myndigheten

Länsstyrelsen
Stockholm

Stockholms
universitet